

Docent doktor Maria Przybysz-Piwko 8 XII 1950 – 16 X 2016

Fot. Joanna Zawadka

16 października dotarła do nas smutna wiadomość. Po długiej i ciężkiej chorobie, z którą zmagiała się od lat, odeszła od nas na zawsze docent doktor Maria Przybysz-Piwko. Nie mogłam w to uwierzyć. Jeszcze półtora miesiąca temu otrzymałam od Niej wiadomość mailową, w której pisała: „Ewuniu! Gdybyś nie miała obsady na seminarium w Pomagisterskim Studium Logopedycznym, w tym roku jestem gotowa je poprowadzić”...

Czuję się wychowanką Pani Docent. Jestem jednym z setek logopedów, którzy w minionych 20 latach wyszli spod Jej skrzydeł. Powierzyła mi opiekę nad Pomagisterskim Studium Logopedycznym, którym kierowała przez wiele lat. Była dla nas wszystkich niedoścignionym wzorem najlepszych cech – obowiązkowo-

ści, pracowitości i rzetelności. W osobie Pani Docent straciliśmy jedną z najwybitniejszych przedstawicielek polskiej logopedii, wspaniałego mistrza i dobrego człowieka.

Docent M. Przybysz-Piwko była bez reszty oddanym sprawie naukowcem i dydaktykiem. Przez ponad 40 lat była związana z Wydziałem Polonistyki Uniwersytetu Warszawskiego.

* * *

M. Przybysz-Piwko ukończyła filologię polską na Uniwersytecie Warszawskim (1968–1973). Praca magisterska, przygotowana pod kierunkiem prof. dra hab. Stanisława Skorupki, nosiła tytuł *Neologizmy słowotwórcze i semantyczne w poezji Juliana Przybosa*. W 1973 r. podjęła pracę na stanowisku naukowo-technicznym w Instytucie Języka Polskiego PAN w Pracowni Badania Mechanizmów Mowy kierowanej przez prof. dr hab. Halinę Mierzejewską. Rok później podjęła studia doktoranckie na Wydziale Polonistyki UW. W 1976 r. została zatrudniona w Instytucie Języka Polskiego na stanowisku starszego asystenta. W 1986 r. obroniła rozprawę doktorską, napisaną pod kierunkiem prof. dr hab. H. Mierzejewskiej, zatytułowaną *Afatyczne zakłócenia leksemów polskich*. Od 1986 r. pracowała na stanowisku adiunkta, a od 2007 r. – docenta. W 2011 r. odeszła na emeryturę, lecz nadal współpracowała z macierzystym wydziałem oraz Pomagisterskim Studium Logopedycznym UW (PSLog).

M. Przybysz-Piwko stale podnosiła kwalifikacje, biorąc udział w studiach podyplomowych, szkoleniach, seminariach i stażach. W latach 1973–1975 uczestniczyła w pracach interdyscyplinarnego zespołu ds. diagnozy i terapii osób z afazją, prowadzonych pod kierunkiem prof. H. Mierzejewskiej. W latach 1979–1981 odbyła studia podyplomowe w Pomagisterskim Studium Logopedycznym UW, gdzie uzyskała tytuł zawodowy logopedy. Uczestniczyła w seminarium neuropsychologicznym prowadzonym w Centralnym Laboratorium Badania Mózgu Bułgarskiej Akademii Nauk w Sofii (1977), gdzie także wygłosiła referat, oraz w stażu w Katedrze Lingwistyki i Fonetyki Uniwersytetu Karola w Pradze (1980). W latach 90. XX w. brała udział w licznych szkoleniach specjalistycznych, m.in. *Różnicowanie zaburzeń mowy w przebiegu dziecięcego porażenia mózgowego* (1991), *Terapia dzieci z uszkodzeniem mózgu* (1993), *Problemy współczesnej neuropsychologii* (1994), *Diagnoza i terapia osób z dysfagią* (1997/1998).

W trakcie pracy na UW sprawowała wielokrotnie funkcje kierownicze. W latach 1990–2003 oraz 2008–2010 pełniła funkcję kierownika Pomagisterskiego Studium Logopedycznego UW, a w latach 2002–2004 – kierownika Podyplomowego Studium Emisji Głosu UW. Dwukrotnie była kierownikiem Zakładu Fonetyki i Logopedii, działającego w ramach Instytutu Języka Polskiego, a na-

stępnie Instytutu Polonistyki Stosowanej Wydziału Polonistyki UW (2001–2003 i 2005–2006). Również dwukrotnie kierowała specjalnością „logopedia” na kierunku filologia polska.

DZIAŁALNOŚĆ NAUKOWA I DYDAKTYCZNA

Zainteresowania badawcze doc. M. Przybysz-Piwko obejmowały zagadnienia z pogranicza lingwistyki oraz logopedii, takie jak:

- fonetyka i patofonetyka,
- ortofonia i grafetyka,
- zaburzenia mowy i jej rozwoju, a szczególnie afazja oraz niedokształcenie mowy pochodzenia korowego,
- trudności w pisaniu i czytaniu.

W trakcie 40-letniej pracy zawodowej doc. M. Przybysz-Piwko podejmowała sukcesywnie nowe problemy badawcze, włączając je w dotychczasowe doświadczenia i starając się uzyskać nowy ogląd zagadnień za pomocą podejścia interdyscyplinarnego. Prowadziła m.in. badania dotyczące:

- kształtowania się systemu językowego u dzieci z ośrodkowymi zaburzeniami mowy,
- świadomości fonologicznej dzieci dyslektycznych,
- usprawniania logopedycznego dziecka z zaburzeniami komunikacji językowej.

Działalność naukowa doc. M. Przybysz-Piwko obejmowała wystąpienia na licznych krajowych i międzynarodowych konferencjach naukowych, także za granicą. W latach 1975–2011 Pani Docent wystąpiła z ok. 40 referatami, warsztatami i plakatami. Na dorobek doc. M. Przybysz-Piwko składają się też liczne prace naukowe (książkowe i czasopiśmiennicze), publikacje pod redakcją, recenzje, sprawozdania oraz opinie projektów badawczych, a także publikacje popularyzatorskie i edukacyjne z dziedziny logopedii i emisji głosu.

Docent M. Przybysz-Piwko prowadziła różnorakie zajęcia dydaktyczne – ćwiczenia, warsztaty, konwersatoria, wykłady kursowe i monograficzne, pro-seminaria i seminaria (dyplomowe, licencjackie, magisterskie) dla słuchaczy PSLog oraz studentów Wydziału Polonistyki. W bogatej ofercie dydaktycznej doc. M. Przybysz-Piwko znajdowały się takie przedmioty jak: lingwistyczne podstawy logopedii, wstęp do logopedii, fonetyka artykulacyjna i patoartykulacyjna, ortofonia i grafetyka, autokorekcja, zaburzenia mowy, czytania i pisanie, afazja. Wszelkiego typu zajęcia prowadzone przez Panią Docent cieszyły się dużym uznaniem studentów.

Szczególnym zainteresowaniem darzyli studenci zajęcia seminaryjne prowadzone przez Panią Docent. W okresie ostatnich 20 lat wypromowała ponad 300 absolwentów PSLog – logopedów dyplomowanych.

Poza pracą naukowo-dydaktyczną na Uniwersytecie Warszawskim doc. M. Przybysz-Piwko prowadziła działalność dydaktyczną również na innych uczelniach: w Warszawie (Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej, Wyższa Szkoła Pedagogiczna im. Janusza Korczaka, Wyższa Szkoła Nauk Społecznych „Pedagogium”, Wyższa Szkoła Komunikowania i Mediów Społecznych im. Jerzego Giedroycia, Szkoła Wyższa Przymierza Rodzin), Pułtusku (*Akademia Humanistyczna im. Aleksandra Gieysztora*), Lublinie (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej), Siedlcach (Akademia Podlaska), Toruniu (Uniwersytet Mikołaja Kopernika), Gdańsku (Uniwersytet Gdański), Białymstoku (Uniwersytet w Białymstoku) i Wrocławiu (Uniwersytet Wrocławski).

Działalność naukowo-dydaktyczna doc. M. Przybysz-Piwko wykraczała także poza granice Polski. Wielokrotnie prowadziła zajęcia fonetyczno-korekcyjne dla studentów polonistyki **Uniwersytetu Amsterdamskiego** (Faculteit der Geesteswetenschappen, Slavische talen en Culturen – sectie Pools). W 2004 r. wzięła udział w realizowanym w tamtejszej uczelni w ramach Slavisch Seminarium projekcie pod nazwą *Nowe materiały dydaktyczne do nauki wymowy i intonacji języka polskiego*. Efektem prac była płyta CD z materiałami językowymi do ćwiczenia artykulacji i intonacji polskiej. Ponadto współpracowała z Institut für Slawistik Uniwersytetu Wiedeńskiego, dla którego konsultowała i opiniowała test przesiewowy dla dzieci polskich wychowywanych w środowisku wielojęzycznym autorstwa dr Liliany Madelskiej.

CZŁONKOSTWO W GREMIACH NAUKOWYCH I PRACA NA RZECZ ROZWOJU LOGOPEDII

Działalność doc. M. Przybysz-Piwko obejmowała aktywność w licznych towarzystwach naukowych i zawodowych oraz innych gremiach. Najważniejsze z nich to Polskie Towarzystwo Logopedyczne oraz Polskie Towarzystwo Językoznawcze. Była również członkiem, a w latach 90. XX w. także sekretarzem Komisji Rozwoju i Zaburzeń Mowy Komitetu Językoznawstwa PAN. Była członkiem Komisji Certyfikacyjnej Polskiego Związku Logopedów, Zespołu Konsultacyjnego ds. Logopedii przy MENiS, Zespołu Kwalifikacyjnego Głównej Komisji ds. Stopni Specjalizacji Zawodowej Nauczycieli (w zakresie logopedii), Komisji Egzaminacyjnej do Przeprowadzania Egzaminu Specjalizacyjnego w Dziedzinie „Neurologopedia” Ministerstwa Zdrowia. Częstość pełniła we władzach organizacji odpowiedzialne funkcje, m.in. przewodniczącej Polskiego Kolegium Logopedycznego (od 2000 r.) oraz wiceprezesa Towarzystwa Kultury Języka (od 2002 r.), wiceprzewodniczącej, a następnie przewodniczącej Sekcji Logopedycznej TKJ (od 2008 r.).

W 1991 r. została członkiem Sekcji Terapii Neuropsychologicznej przy Zarządzie Głównym Polskiego Towarzystwa Psychologicznego, a w 1992 r. – człon-

kiem założycielem Polskiego Towarzystwa Neurolingwistycznego. W 2001 r. została powołana na członka Rady Pracowni Terapii Neuropsychologicznej Instytutu Psychologii Uniwersytetu Wrocławskiego. Brała czynny udział w warsztatach naukowo-szkoleniowych organizowanych przez tę Pracownię. W latach 2009–2011 była opiekunem studenckiego Naukowego Koła Logopedycznego UW.

Przez wiele lat uczestniczyła w opracowywaniu standardów kształcenia nauczycieli oraz logopedów na studiach licencjackich, magisterskich oraz studiach podyplomowych w zakresie logopedii oraz emisji głosu. Była współautorką programów specjalizacji logopedycznej oraz specjalności „logopedia” na Wydziale Polonistyki UW. Jako jedna z pierwszych wprowadziła w drugiej połowie lat 90. XX w. do programu podyplomowych studiów logopedycznych przedmiot pod nazwą dysfagia, ukazujący zakres pracy logopedy z osobami z zaburzeniami w połykaniu.

Wielokrotnie prowadziła warsztaty i prelekcje upowszechniające wiedzę lingwistyczną i logopedyczną, m.in. cykl zajęć dla nauczycieli języka polskiego w Wilnie na temat wychowania językowego dziecka, warsztaty dla logopedów, psychologów, pedagogów, nauczycieli i pracowników oświaty na temat językowego usprawniania dzieci i dorosłych z zaburzeniami mowy, czytania i pisania, prelekcje dla rodziców dzieci dwujęzycznych, prelekcje dla neurologów na temat zaburzeń językowych w afazji i zasadach usprawniania językowego pacjentów z zaburzeniami mowy.

Od lat 90. XX w. współorganizowała interdyscyplinarne ogólnopolskie konferencje naukowe poświęcone najważniejszym zagadnieniom współczesnej logopedii. Była redaktorem – samodzielnie bądź we współpracy – licznych materiałów pokonferencyjnych. Opiniowała do druku dla wydawnictw akademickich i naukowych monografie poświęcone fonetyce i fonologii współczesnego języka polskiego, podręczniki do logopedii, ćwiczenia usprawniające mowę. W latach 2005–2006 brała udział w projekcie Badanie Gotowości Szkolnej Sześcioletków, realizowanym przez Centrum Metodyczne Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej.

* * *

Docent doktor Maria Przybysz-Piwko została pochowana 20 października br. na cmentarzu parafii św. Izydora w Markach. Na zawsze jednak pozostanie w naszych sercach. Życ będzie także w naszych publikacjach...

Ewa Wolańska